

Uitvoeringsrichtlijn Aanvragen Vrijstelling

(Verkorting Individuele Opleidings Duur)

Vrijstelling

Opleiden is maatwerk. Bij de opleiding tot huisarts bestaat de mogelijkheid vrijstelling aan te vragen voor sommige onderdelen van de opleiding.

Die vrijstelling valt onder de noemer 'individualisering opleiding'. De mogelijkheden voor vrijstelling – ofwel het verkorten van de opleidingsduur - zijn verruimd sinds 1 januari 2015 (bij de inwerkingtreding van het gewijzigde Kaderbesluit en Besluit huisartsgeneeskunde 2009). Het hoofd van het opleidingsinstituut bepaalt of je voor vrijstelling in aanmerking komt. Vrijstelling is alleen mogelijk op basis van Eerder Verworven Competenties (EVC's).

Voorwaarden

De belangrijkste voorwaarden voor vrijstelling zijn:

- je moet ervaring hebben opgedaan in een RGS-erkende instelling;
- de minimumduur van die ervaring is 26 weken fulltime.

Er gelden ook nog andere [regels en voorwaarden](#).

Voldoe je aan de voorwaarden, dan kun je vrijstelling aanvragen voor:

- de stage chronische ziekten en complexe problematiek (3 maanden);
- de stage psychiatrische ziekten en psychosociale problematiek (3 maanden)
- de stage klinische zorg (6 maanden).

Heb je meer en langere ervaring, dan kun je voor meer onderdelen vrijstelling aanvragen

Andere situaties

Als je minimaal 26 weken fulltime ervaring hebt opgedaan als arts bij een erkende huisartsopleider in een erkende huisartsopleidingspraktijk, kun je ook voor vrijstelling van een deel van de huisartspraktijkstage in aanmerking komen. Het hoofd van de opleiding bepaalt dit, op basis van je ervaring, de verworven competenties en de daarbij behorende opleidingsaspecten.

Verder lezen

Op [website van de CGS](#) staat uitgebreidere informatie over individualisering van de huisartsopleiding. Aan te raden is de informatie op de [website van de CGS](#) te lezen.

Regels en voorwaarden

Welke regels en voorwaarden gelden voor het aanvragen van een vrijstelling?

Vrijstelling van (een deel van) de opleiding kan maximaal twee jaar bedragen.

Bij elke vrijstellingsaanvraag moet de aios aantoonbaar maken, dat de competenties van het opleidingsonderdeel waarvoor de vrijstelling aangevraagd wordt redelijkerwijs reeds door eerdere gelijkwaardige werk- en of opleidingservaring zijn verworven.

De aios maakt dit aantoonbaar door middel van het aanleveren van een portfolio (zie voorbeelden) met door bijv. medisch eindverantwoordelijke, afdeling personeelszaken of leerhuis getekende verklaringen betreffende:

- de erkenning als opleidingsinstelling van de instelling waar de werkervaring opgedaan is,
- de duur van de werkervaring en de hiermee verkregen en gebleken competenties.

De competenties die bereikt moeten worden in de opleidingsperioden in de huisartspraktijk, stage psychiatrische ziekten en psychosociale problematiek (GGZ), de stage chronische ziekten en complexe problematiek (CZ) en klinische stage staan beschreven in de ComBel (Competentie BeoordelingsLijst) voor de respectievelijke stages. De aios kan aan de hand van deze lijsten vereiste competenties en indicatoren die met de werkervaring behaalde EVC's beschrijven (ComBels vind je hier: <http://www.huisartsopleiding.nl/aios/toetsing/toetsaanbod/combel>)

- Ervaring op het gebied van de huisartsgeneeskunde bij een erkende opleider in een erkende huisartspraktijk kan bijdragen aan een door het hoofd vast te stellen vrijstellingsduur.
- Voor volledige vrijstelling van de klinische stage wordt uitsluitend ervaring op het gebied van spoedeisende geneeskunde/heelkunde als relevant beschouwd.
- Ervaring op het gebied van interne geneeskunde, kindergeneeskunde of gynaecologie (zie [Specifiek Besluit Huisartsgeneeskunde](#), art. B1 lid 1.b) kan bijdragen aan een vrijstelling van maximaal 3 maanden voor de klinische stage.
- Ervaring opgedaan in een ander specialisme dan spoedeisende geneeskunde/heelkunde, interne geneeskunde, gynaecologie of kindergeneeskunde (zoals bijvoorbeeld cardiologie of longziekten) kan individueel inhoudelijk worden beoordeeld op de vraag of op basis daarvan een bijdrage aan de vrijstelling voor een klinische stage kan worden verleend.
- Voor vrijstelling van een stage chronische ziekten/complexe problematiek wordt ervaring op het gebied van verpleeghuisgeneeskunde, klinische geriatrie of revalidatiegeneeskunde als relevant beschouwd.
- Werkervaring in de neurologie of interne geneeskunde zal in het algemeen niet kunnen leiden tot vrijstelling voor de chronische stage.
- Voor vrijstelling van een stage psychiatrische en psychosociale problematiek wordt ervaring in het specialisme psychiatrie als relevant beschouwd.
- In het algemeen geldt dat werkervaring binnen één afdeling of instelling slechts voor één vrijstelling kan worden aangedragen. Als de aios werkervaring binnen één instelling wil aanmerken voor meerdere vrijstellingen dan dienen de periode voldoende lang te zijn en de EVC's zeer stevig te worden onderbouwd.
- De duur van een verleende vrijstelling bedraagt wat de stage betreft ten hoogste de duur van het betreffende onderdeel van het Opleidingsplan van de Huisartsopleiding.

- Als een vrijstelling wordt verleend, wordt de aios tevens vrijgesteld van het cursorisch onderwijs dat in de betreffende periode valt.
- De vrijstelling wordt bij aanvang van de opleiding voorlopig toegekend en na 6 maanden opleiding definitief vastgesteld. Na de definitieve vaststelling is de aios verplicht om van de verleende vrijstelling gebruik te maken.

Aanvragen

Indienen van de aanvraag tot vrijstelling.

Een aanvraag tot vrijstelling kan vanaf het moment van toelating tot de huisartsopleiding schriftelijk bij het hoofd van het opleidingsinstituut worden ingediend, vergezeld van de benodigde bewijsstukken.

Het aanvraagformulier zit in de 3^e attach van deze mail. Na invullen heel graag, met bewijsstukken, ingescand per mail opsturen naar katrien.boots@maastrichtuniversity.nl (stage-coördinator jaar 2) en judith.janssen@maastrichtuniversity.nl (medewerker studentzaken jaar 2). Dringend aangeraden wordt om alvast van iedere werkplek, op grond waarvan vrijstelling wordt gevraagd, de volgende bewijsstukken te verzamelen:

1. Een verklaring van de medisch eindverantwoordelijke (arts/specialist), of van de afdeling personeelszaken, of van bijv. het leerhuis, omtrent

- De aard van de aanstelling (functie en afdeling).
- De omvang van de aanstelling (fulltime/parttime).
- De periode (begin- en einddatum) van de aanstelling.

Zelf opgestelde verklaringen gelden niet als bewijsstuk. Aanvragen waarvan gegevens of bewijsstukken ontbreken, worden niet in behandeling genomen.

2. Een beschrijving van de aios (portfolio):

- Van de wijze waarop de verworven competenties, tijdens de werkervaring opgedaan, onderhouden zijn als de werkervaring dateert van meer dan 5 jaar geleden gerekend vanaf de start van de opleiding.
- Van de lopende werkzaamheden die verricht worden in de periode tot de start van de opleiding en die de aios wil aandragen voor een vrijstelling. Deze werkzaamheden vermeldt de aios op het aanvraagformulier met de tot dan toe beschikbare bewijsstukken. De ontslagbrief met de datum van uitdiensttreding levert de aios dan direct bij aanvang van de opleiding in op het aios secretariaat van de huisartsopleiding.

Mocht u menen in aanmerking te komen voor een vrijstelling van de opleidingsperiode in de huisartspraktijk bijvoorbeeld doordat:

- U de opleiding militair arts of een andere specialistenopleiding heeft gevolgd.
- U ervaring hebt opgedaan in een opleidingspraktijk bij een erkende huisartsopleider (ComBeL) onder verantwoordelijkheid van een erkend opleidingsinstituut huisartsgeneeskunde.

neemt u dan contact op met de stage-coördinator Katrien Boots.

Procedure

Procedure na indienen aanvraag.

Verwerking van de aanvraag

1. Het secretariaat verzamelt de aangeleverde formulieren, bewijsstukken en eventuele correspondentie hierover.
2. Het hoofd of de door hem gemandateerde medewerker beoordeelt de aangevraagde vrijstellingen en formuleert een voorstel aan de aios over de vrijstellingen die voorlopig zullen worden toegekend.
3. De aios ontvangt een voorstel over de vrijstellingsaanvraag die voorlopig zal worden toegekend.

Er zijn twee situaties mogelijk:

De voorlopig toegekende vrijstellingsaanvraag is conform de door de aios ingediende aanvraag.

De voorlopig toegekende vrijstellingsaanvraag komt niet overeen met de ingediende aanvraag.

Indien niet akkoord volgt een gesprek tussen de aios en het hoofd of de door het hoofd gemandateerde medewerker. Mocht dit niet tot overeenstemming leiden dan wordt schriftelijk vastgelegd waar de verschillen uit bestaan.

Tijdens het eerste en tweede voortgangsgesprek bespreekt de aios de voorlopig toegekende vrijstellingen met de opleider en de groepsbegeleiders. Doel van de bespreking is om in te schatten of de aios de voor de vrijstelling noodzakelijk competenties inderdaad bezit: opleider en groepsbegeleider geven aan of zij argumenten hebben om de voorlopige vrijstelling niet in een definitieve om te zetten. Zij specificeren hun argumenten.

Als opleider en groepsbegeleider een positief oordeel hebben, ondertekenen zij de Verklaring EVC, die de aios na de tweede voortgangsbespreking dan in maand 7 van de opleiding ingescand per mail toestuurt aan de stage-coördinator: katrien.boots@maastrichtuniversity.nl

Indien van toepassing maakt de aios direct na het tweede voortgangsgesprek (bij voorkeur in maand 6 van de opleiding) gemotiveerd kenbaar of hij/zij wil afwijken van de voorlopig toegekende vrijstellingen (vrijstelling intrekken of extra aanvragen).

Beslissing Hoofd

Na de 2e voortgangsbespreking en de ontvangst van de ondertekende Verklaring EVC stelt het hoofd van de opleiding de vrijstellingen definitief vast en wordt het IOS van de aios hierop bijgesteld. De aios informeert (conform art. B10 lid 4 Kaderbesluit) de RGS over het gewijzigde IOS (uploaden in Mijn RGS). Maar omdat de hiertoe benodigde software bij de RGS nog niet naar behoren functioneert, doet de stage-coördinator melding van de verleende vrijstelling aan de RGS. De aios hoeft dus (nog) niets te doen.

VOORBEELD Portfolio Klinische stage

Aan de hand van werkervaring op spoedeisende hulp, intensive care, urologie

Competentiegebieden:

Medisch handelen:

- Kennis van, diagnostiek en behandeling van vitaal bedreigde patiënten waaronder ACS, hartfalen, shock (hypovolemische/septische/cardiogene/anafylactische), perifeer vaatlijden/acute afsluiting, buikpathologie (veel postoperatieve patiënten gezien), pneumonie, exacerbatie astma en COPD, longembolie, pneumothorax, CVA, SAB, diabetische ontregeling
- Hierbij handeling volgens ABCDE: luchtwegmanagement, circulatoire ondersteuning, handelen bij verlaagd bewustzijn
- Gebruik makend van richtlijnen
- Behandeling verwondingen, snijwonden, breuken, contusies
- Chirurgische vaardigheden: op SEH, op IC: plaatsen centrale en arteriële lijnen. Urologie: vasectomieën, scrotale chirurgie

Communicatie:

- Goede bejegening van patiënt en familie. Adequate informering naar patiënt toe.
- Duidelijke communicatie naar collega's

Samenwerken:

- Goede samenwerking met collega's; zowel van eigen als andere afdelingen. Met artsen, verpleegkundigen, medewerkers poliklinieken
- Tijdens werkzaamheden mondelinge en schriftelijke overdrachten

Organiseren:

- Adequate vastlegging van medische gegevens in registratiesystemen.
- Time-management en omgaan met druk.

Maatschappelijk handelen:

- Interpretatie van klacht binnen context. Daarbij rekening houdend met achtergrond, psychosociale factoren, steunsysteem
- Toepassen van wet en regelgeving
- Alertheid op patiënt veiligheid, onder andere door VIM en MIP-meldingen. Duidelijke communicatie met collega's

Wetenschap en onderwijs:

- Deelname aan en presenteren van besprekingen (literatuur/casuïstiek), onderwijs diverse onderwerpen, o.a. surviving sepsis, koeling na reanimatie, indicatie buikbeademing
- In 2011 cursus Fundamental Critical Care Support en Cursus Advanced Life Support

Professionaliteit:

- Psychiatrisch onderzoek, overige diagnostiek, behandelingen (waaronder voorschrijven van psychofarmaca).
- Achterhalen van de context, onder meer door afname hetero-anamnese.
- Acute psychiatrie: inschatting gevaar en suïcidaliteit.

Communicatie:

- Begripvolle bejegening van patiënten.
- Toepassen van gesprekstechnieken (afhankelijk van de aandoening van patiënt).
- Verheldering hulpvraag, structureren van het gesprek.

Samenwerken:

- Adequate samenwerking met collega's; ziekenhuispsychiaters, hoofdbehandelaars in het ziekenhuis en ambulante behandelaars van psychiatrische instellingen zoals Parnassia en GGZ-rivierduinen.
- Prettige verstandshouding, effectieve overdracht (mondeling en schriftelijk) en juiste taakverdeling.

Organiseren:

- Zorgdragen voor continuïteit van zorg van patiënten, zowel op verpleegafdeling als tijdens overplaatsing naar GGZ-instelling of overdracht naar ambulante behandelaar.
- Inzicht in de taakverdeling van ambulante zorg rondom patiënten.
- Adequate vastlegging van medische informatie.

Maatschappelijk handelen:

- Kennis van en toepassen van wettelijke regelgeving.
- Inschatting van psychosociale factoren; maatschappelijk functioneren, woonsituatie, sociaal steunsysteem.

Wetenschap en onderwijs:

- Kennis van richtlijnen en protocollen.
- Participatie in onderwijssessies en patiëntbesprekingen. Presentatie van twee casusbesprekingen met bijbehorende literatuur.

Professionaliteit:

- Het tonen van inzet en het nemen van verantwoordelijkheid voor het eigen handelen.
- Herkennen van overdracht en tegenoverdracht.
- Rekening kunnen houden met verschillen in normen en waarden.